

Bruxelles, 19. kolovoza 2025.
(OR. en)

12163/25

COH 162
FIN 981
ECOFIN 1096
SOC 572

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	12. kolovoza 2025.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2025) 441 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU Godišnje izvješće za Fond solidarnosti Europske unije 2019. – 2020.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 441 final.

Priloženo: COM(2025) 441 final

Bruxelles, 30.7.2025.
COM(2025) 441 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Godišnje izvješće za Fond solidarnosti Europske unije 2019. – 2020.

SADRŽAJ

Uvod	2
Zahtjevi zaprimljeni 2019. i 2020.	3
➤ <i>Zahtjevi 2019.</i>	3
➤ <i>Zahtjevi u 2020.</i>	5
Financiranje	10
Zaključnja	12
➤ <i>Zaključnja iz 2020.</i>	12
Zaključci	13

Uvod

Člankom 12. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenog 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti EU-a¹ („Uredba”) utvrđeno je da Komisija Europskom parlamentu i Vijeću mora podnijeti izvješće o aktivnostima Fonda u prethodnoj godini. U tom se izvješću opisuju aktivnosti Fonda solidarnosti EU-a („FSEU”) u 2019. i 2020. Sadržava i sažetak zahtjeva koji su zaprimljeni 2019. i 2020. i zaključenih predmeta tijekom izvještajnog razdoblja. Komisija je ocijenila sve zahtjeve u skladu s kriterijima utvrđenima u Uredbi.

Komisija je **2019.** zaprimila **četiri nova zahtjeva** za financijske doprinose iz FSEU-a, i to od Grčke (ekstremna vremenska nepogoda), Španjolske (ekstremna vremenska nepogoda), Austrije (poplave) i Portugala (ekstremna vremenska nepogoda). Tri zahtjeva odnosila su se na „regionalne prirodne katastrofe”, a jedan na „prirodnu katastrofu u susjednoj zemlji”.

Grčka, Španjolska i Portugal primili su predujmove u ukupnom iznosu od 69,5 milijuna EUR u roku od nekoliko tjedana nakon podnošenja zahtjeva.

Komisija je **2020.** zaprimila **31 novi zahtjev** za financijske doprinose iz FSEU-a, od kojih je **devet** bilo povezano s prirodnim katastrofama, a 22 s izvanrednim stanjima velikih razmjera u području javnog zdravlja.

Devet zahtjeva povezanih s prirodnim katastrofama bilo je iz Grčke (poplave na Eubeji, ciklon Ianos), Španjolske (oluja Gloria), Francuske (oluja Alex), Hrvatske (potres u Zagrebu), Italije (teška vremenska nepogoda, oluja Alex), Austrije (teška vremenska nepogoda) i Poljske (poplava).

Zahtjev Španjolske za oluju Gloria 2020. i zahtjev Italije za oluju Alex iz listopada 2020. odbijeni su jer nisu ispunjavali kriterije utvrđene u Uredbi.

Od uspješnih zahtjeva, dva su se odnosila na „prirodne katastrofe velikih razmjera”, četiri na „regionalne prirodne katastrofe”, a jedan na „prirodne katastrofe u susjednoj zemlji”.

Nakon izmjene Uredbe 30. ožujka 2020. Komisija je zaprimila **22 zahtjeva** za financijske doprinose iz FSEU-a u vezi s pandemijom bolesti COVID-19, i to od Albanije, Austrije, Belgije, Crne Gore, Češke, Estonije, Francuske, Grčke, Hrvatske, Irske, Italije, Latvije, Litve, Luksemburga, Mađarske, Njemačke, Poljske, Portugala, Rumunjske, Srbije, Slovenije i Španjolske.

Zahtjevi Poljske i Slovenije odbijeni su jer nisu ispunjavali kriterije utvrđene u Uredbi.

Albanija, Crna Gora, Grčka, Hrvatska, Irska, Mađarska, Njemačka, Portugal i Španjolska zatražili su predujam u ukupnom iznosu od 132,7 milijuna EUR. Komisija je do kraja 2020. isplatila predujmove za sedam država članica (Njemačka, Irska, Grčka, Španjolska, Hrvatska, Mađarska i Portugal). Albanija i Crna Gora nisu mogle primiti predujmove jer nisu države članice. Nadalje, Komisija je u ožujku 2021. Europskom parlamentu i Vijeću predložila mobilizaciju 397.45 milijuna EUR za plaćanje preostalog iznosa za države članice (koje su primile predujmove) i za ukupnu isplatu za Albaniju i Crnu Goru (koje nisu primile predujmove).

¹ Uredba Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenog 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije (SL L 311, 14.11.2002., str. 3.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 661/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. (SL L 189, od 27.6.2014., str. 143.) i Uredbom (EU) 2020/461 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. ožujka 2020. (SL L 99, 31.3.2020., str. 9.).

U Prilogu I. navode se pragovi štete za mobilizaciju FSEU-a za „prirodne katastrofe velikih razmjera” primjenjivi 2019. i 2020. Prilog II. sadržava pregled zahtjeva odobrenih 2019. i 2020., kao i relevantne financijske informacije.

ZAHTJEVI ZAPRIMLJENI 2019. I 2020.

➤ ZAHTJEVI 2019.

Komisija je 2019. zaprimila četiri nova zahtjeva za financijski doprinos iz FSEU-a. Komisija ih je sve zaprimila u zakonskom roku od „najkasnije 12 tjedana nakon prvog nastanka štete” (članak 4. stavak 1. Uredbe). Tri zahtjeva odnosila su se na „regionalne prirodne katastrofe”, a jedan se temeljio na odredbi za „prirodne katastrofe u susjednoj zemlji”. Komisija je 2019. i 2020. donijela provedbene odluke o dodjeli financijskih doprinosa iz FSEU-a za sva četiri zahtjeva.

AUSTRIJA – poplave

U listopadu 2018. jugozapadni dijelovi Austrije pretrpjeli su velike poplave koje su prouzročili isti meteorološki uvjeti kao i „prirodnu katastrofu velikih razmjera” u Italiji. Vrlo obilne padaline u južnoj Austriji (posebno u Istočnom Tirolu i Koruškoj) od 15. do 17. studenog 2018. uzrokovale su velika klizišta, odrone tla i poplave. Ekstremne vremenske nepogode prouzročile su znatnu štetu na ključnoj javnoj infrastrukturi, privatnim domovima, u poduzećima i šumama.

Nakon toga Austrija je 14. siječnja 2019. podnijela zahtjev za financijski doprinos iz FSEU-a, a 20. veljače 2019. podnijela je revidiranu verziju zahtjeva. Austrijska tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila su na 322 milijuna EUR. Austrija nije zatražila predujam.

Na temelju prijedloga Komisije COM(2019) 3604 od 15. svibnja 2019. Europski parlament i Vijeće odobrili su Austriji 18. rujna 2019. isplatu 8 154 899 EUR iz FSEU-a. Komisija je 2. listopada 2019. donijela Provedbenu odluku C(2019) 7174 o dodjeli financijskog doprinosa iz FSEU-a. Iznos od 8 154 899 EUR isplaćen je 28. listopada 2019.

GRČKA – ekstremna vremenska nepogoda

Od 23. do 26. veljače 2019. Kretu, osobito zapadni dio otoka, pogodila je oluja s iznimno obilnim kišama. Prouzročene poplave i odroni tla doveli su do gubitka ljudskih života i imali su katastrofalne posljedice za lokalnu infrastrukturu, posebno ceste. Gospodarstvo (uglavnom poljoprivredni sektor) je pretrpjelo veliku štetu. Grčka je 15. svibnja 2019. podnijela zahtjev za financijski doprinos iz FSEU-a.

Grčka je ukupnu izravnu štetu procijenila na 182,1 milijun EUR. Šteta na otoku Kreti čini 2,1 % BDP-a Krete, predmetne regije razine NUTS 2², i stoga premašuje prag od 129,8 milijuna EUR na temelju članka 2. stavka 3. Uredbe. Grčka je u svojem zahtjevu zatražila isplatu predujma.

² Statistička nomenklatura teritorijalnih jedinica.

Komisija je 19. srpnja 2019. donijela Provedbenu odluku C(2019) 5514 o dodjeli predujma u iznosu od 455 252 EUR za očekivani financijski doprinos iz Fonda te ga je 27. kolovoza 2019. isplatila Grčkoj.

Na temelju prijedloga Komisije COM(2019) 496 od 18. listopada 2019. Europski parlament i Vijeće odobrili su Grčkoj isplatu 4 552 517 EUR iz FSEU-a. Komisija je 30. siječnja 2020. donijela Provedbenu odluku C(2020) 449 o dodjeli financijskog doprinosa iz FSEU-a. Preostali iznos od 4 097 266 EUR isplaćen je 19. veljače 2020.

PORTUGAL – ekstremna vremenska nepogoda

Uragan Lorenzo bio je atlantski tropski ciklon pete kategorije, najistočniji i najbliži Europi koji je dosad zabilježen. Nakon što se brzo pojačao, prešao je 2. listopada 2019. preko Azora (Portugal) i nanio štetu javnoj i privatnoj infrastrukturi te ozbiljno utjecao na svakodnevni život ljudi, poduzeća i institucija. Regionalna vlada proglasila je 3. listopada energetska krizu kako bi osigurala osnovnu opskrbu energijom. Dana 17. listopada proglasila je stanje javne katastrofe na području Autonomne regije Azori nakon štete koju je prouzročio uragan.

Komisija je u studenom 2019. primila zahtjev za financijsku pomoć iz FSEU-a povezan s katastrofom zbog uragana Lorenzo. Portugalska tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila su na 328,5 milijuna EUR.

Na temelju procjene provedene u skladu s člankom 4. Uredbe Komisija je zaključila da su ispunjeni uvjeti za osiguravanje financijskog doprinosa iz FSEU-a (izračunan u iznosu od 8 212 697 EUR).

Komisija je 11. prosinca 2019. donijela Provedbenu odluku C(2019) 9067 o dodjeli 10 % predujma u iznosu od 821 270 EUR, koji je isplaćen 23. prosinca 2019.

Na temelju prijedloga Komisije COM(2020) 200 od 30. travnja 2020. Europski parlament i Vijeće odobrili su Portugalu isplatu 8 212 697 EUR iz FSEU-a. Komisija je 7. srpnja 2020. donijela Provedbenu odluku C(2020) 4713 o dodjeli financijskog doprinosa iz FSEU-a u iznosu od 8 212 697 EUR. Preostali iznos od 7 391 427 EUR isplaćen je 22. srpnja 2020.

ŠPANJOLSKA – ekstremna vremenska nepogoda

Od 9. rujna 2019. jugoistok Pirenejskog poluotoka zahvatila je rijetka meteorološka pojava koja se naziva „izolirana visinska ciklona” (*depresión aislada en niveles altos*, DANA). Ta pojava, koju obilježavaju ekstremne padaline koje su uzrokovale poplave, bila je najizraženija od 12. do 16. rujna 2019., i izazvala je ozbiljne posljedice u velikim dijelovima regija Valencije, Murcije, Kastilje La Manche i Andaluzije.

Nakon toga, Španjolska je 28. studenog 2019. podnijela zahtjev za financijski doprinos iz FSEU-a u roku od 12 tjedana od nastanka prve štete. Španjolska tijela su ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila na 2,3 milijarde EUR.

Na temelju provedene procjene Komisija je zaključila da su ispunjeni uvjeti za osiguravanje financijskog doprinosa iz FSEU-a (izračunan u iznosu od 56 743 358 EUR).

Komisija je 13. veljače 2020. donijela Provedbenu odluku C(2020) 905 o dodjeli predujma u iznosu od 5 674 336 EUR, koji je Španjolskoj isplaćen 6. ožujka 2020.

Na temelju prijedloga Komisije COM(2020) 200 od 30. travnja 2020. Europski parlament i Vijeće odobrili su Španjolskoj isplatu 56 743 358 EUR iz FSEU-a. Preostali iznos od 51 069 022 EUR isplaćen je 19. studenog 2020. na temelju Provedbene odluke C(2020) 7541.

➤ **ZAHTJEVI U 2020.**

Komisija je 2020. zaprimila devet novih zahtjeva za financijski doprinos iz FSEU-a za prirodne katastrofe. Komisija je sve zahtjeve zaprimila u zakonskom roku od „najkasnije 12 tjedana nakon prvog nastanka štete” (članak 4. stavak 1. Uredbe). Od uspješnih zahtjeva, dva su se odnosila na „prirodne katastrofe velikih razmjera”, četiri na „regionalne prirodne katastrofe”, a jedan se temeljio na odredbi za „prirodne katastrofe u susjednoj zemlji”. Komisija je 2020. i 2021. donijela provedbene odluke o dodjeli financijskih doprinosa iz FSEU-a za sedam uspješnih zahtjeva.

ITALIJA – teška vremenska nepogoda

U listopadu i studenom 2019. Italiju su pogodili teški vremenski uvjeti. Katastrofa je prouzročila poplave i odrone tla, uključujući poplave u Veneciji. Najviše pogođena regija bila je Veneto, gdje je plima dosegla drugu najvišu razinu iznad mora koja je ikad zabilježena u gradu, višu od one zabilježene 4. studenog 1966., uz vjetar od 110 km/h. Poplave su prouzročile golemu štetu privatnim i javnim zgradama, među ostalim građevinama kulturne baštine. Pogođene su stotine crkava, muzeja i palača neprocjenjive vrijednosti. Stotine ljudi evakuirane su iz svojih domova, a poljoprivredni i gospodarski gubici bili su znatni. Talijanska tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila su na 5,62 milijarde EUR.

Italija je u siječnju 2020. podnijela zahtjev za potporu iz Fonda. Zahtjev se odnosio na „prirodnu katastrofu velikih razmjera” u skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe. Italija nije zatražila isplatu predujma.

Na temelju prijedloga Komisije COM(2020) 200 od 30. travnja 2020. Europski parlament i Vijeće odobrili su Italiji isplatu 211 707 982 EUR iz FSEU-a. Provedbena odluka Komisije C(2020) 6272 o dodjeli financijskog doprinosa donesena je 9. rujna 2020., a ukupno plaćanje izvršeno je 6. listopada 2020.

AUSTRIJA – teška vremenska nepogoda

U studenom 2019. jugozapadni dijelovi Austrije pogođeni su velikim poplavama. Događaje su uzrokovali isti meteorološki uvjeti koji su doveli do katastrofe velikih razmjera u Italiji. Ekstremne vremenske nepogode prouzročile su znatnu štetu na ključnoj javnoj infrastrukturi, privatnim domovima, u poduzećima i šumama. Austrijska tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila su na 87 milijuna EUR.

Austrija je u siječnju 2020. podnijela zahtjev za potporu iz Fonda. Zahtjev se odnosio na „prirodnu katastrofu u susjednoj zemlji” u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (a) Uredbe. Austrija nije zatražila predujam. Komisija je izračunala financijski doprinos iz FSEU-a u iznosu od 2 329 777 EUR.

Na temelju prijedloga Komisije COM(2020) 200 od 30. travnja 2020. Europski parlament i Vijeće odobrili su Austriji isplatu 2 329 777 EUR iz FSEU-a. Komisija je 23. srpnja 2020. donijela Provedbenu odluku C(2020) 5142 o dodjeli financijskog doprinosa iz FSEU-a. Iznos od 2 329 777 EUR isplaćen je 10. kolovoza 2020.

HRVATSKA – potres u Zagrebu

U ožujku 2020. u Hrvatskoj se dogodio niz razornih potresa koji su pogodili Grad Zagreb i njegovu okolicu. Prvi potres jačine 5,5 po Richterovoj ljestvici bio je najjači potres koji je pogodio Zagreb od 1880. Osjetio se u cijeloj kontinentalnoj Hrvatskoj i u pograničnim regijama Slovenije. Do kraja travnja zabilježeno je više od 1100 naknadnih potresa. Potres je pogodio Zagreb samo četiri dana nakon uvođenja nacionalne zabrane kretanja zbog epidemije bolesti COVID-19 što je dovelo ljude u izvanrednu situaciju. Katastrofa je pogodila četvrtinu hrvatskog stanovništva. Ozlijeđeno je ukupno 27 osoba, među kojima i djevojčica tinejdžerske dobi koja je preminula od posljedica ozljeda. Oštećeni su deseci tisuća stambenih zgrada, javna infrastruktura, zgrade značajne kulturne baštine te važne državne institucije kao što je Hrvatski sabor. Ukupna procijenjena šteta uzrokovana potresima iznosila je više od 11,6 milijardi EUR.

Hrvatska je 10. lipnja 2020. podnijela zahtjev za financijsku pomoć iz Fonda zbog potresa iz ožujka te godine. Zahtjev se odnosio na „prirodnu katastrofu velikih razmjera” u skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe te je Hrvatska zatražila predujam.

Komisija je 10. kolovoza 2020. donijela Provedbenu odluku C(2020) 5575 o dodjeli predujma u iznosu od 88 951 877 EUR, koji je Hrvatskoj isplaćen 18. kolovoza 2020.

Na temelju prijedloga Komisije COM(2020) 960 od 9. listopada 2020. Europski parlament i Vijeće odobrili su da se Hrvatskoj iz FSEU-a isplati 683 740 523 EUR. Taj iznos financijskog doprinosa od 683 740 523 EUR izračunala je Komisija. Provedbena odluka Komisije C(2020) 8713 o dodjeli plaćanja Hrvatskoj donesena je 2. prosinca 2020. Preostali iznos od 594 788 646 EUR isplaćen je 17. prosinca 2020.

POLJSKA – poplave

U lipnju 2020. poljske pokrajine Podalskie, Mazovija (uključujući Varšavu), Świętokrzyskie (Sveti križ) i Małopolskie (Mala Poljska) pretrpjele su snažne oluje i obilne kiše koje su izazvale poplave. Trebalo je evakuirati više od 400 osoba, a njih 14 000 privremeno je ostalo bez električne energije. Oštećeno je 1300 privatnih kuća i više od 240 cesta. Znatne gubitke pretrpjela je i lokalna poljoprivreda jer je pogođeno približno 9000 hektara zemljišta pod usjevima.

Poljska je 24. kolovoza 2020. podnijela zahtjev za doprinos iz FSEU-a za financiranje hitnih operacija i operacija oporavka nakon poplava u Podkarpatskoj pokrajini (*Podkarpackie*) u lipnju 2020. Poljska tijela ukupnu izravnu štetu nastalu kao posljedica katastrofe procijenila su na 282 851 202 EUR. Prouzročena šteta čini 1,56 % BDP-a Podkarpackie, predmetne regije razine NUTS 2 i stoga premašuje prag od 270 961 950 EUR (1,5 % regionalnog BDP-a). Zahtjev se odnosio na „regionalnu prirodnu katastrofu” u skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe. Poljska nije zatražila isplatu predujma.

Komisija je izračunala financijski doprinos iz Fonda u iznosu od 7 071 280 EUR. Na temelju prijedloga Komisije COM(2020) 960 od 9. listopada 2020. Europski parlament i Vijeće odobrili su Poljskoj isplatu 7 071 280 EUR iz FSEU-a. Komisija je 2. prosinca 2020. donijela Provedbenu odluku C(2020) 8685 o dodjeli financijskog doprinosa iz FSEU-a u iznosu od 7 071 280 od EUR, koji je isplaćen 17. prosinca 2020.

GRČKA

Poplave na Eubeji

U kolovozu 2020. središnja Eubeja pretrpjela je katastrofalne poplave i odrone tla zbog teških grmljavinskih oluja i olujnih kiša. Brze i obilne kiše uzrokovale su poplave i odrone tla na područjima rijeka Messapiou i Lilanta. U toj je katastrofi smrtno stradalo osam osoba, a trebalo je i evakuirati 3000 domova. Oluja je prouzročila veliku štetu privatnim kućama i lokalnoj infrastrukturi, uključujući četiri uništena mosta.

Grčka je 29. listopada 2020. podnijela zahtjev za financijsku pomoć iz Fonda zbog katastrofe uzrokovane poplavama u kolovozu 2020. Nakon toga Grčka je podnijela svoj zahtjev za regionalnu katastrofu koja je pogodila jednu regiju razine NUTS 2 te je ukupnu izravnu štetu procijenila na 132 milijuna EUR. Stoga se katastrofa smatrala „regionalnom prirodnom katastrofom” u skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe. Grčka je zatražila predujam.

Komisija je 2. ožujka 2021. donijela Provedbenu odluku C(2021) 1507 o dodjeli predujma u iznosu od 330 010 EUR, koji je Grčkoj isplaćen 17. ožujka 2021.

Komisija je izračunala financijski doprinos iz FSEU-a u iznosu od 3 300 100 EUR. Na temelju prijedloga Komisije COM(2021) 201 od 24. ožujka 2021. Europski parlament i Vijeće odobrili su Grčkoj isplatu 3 300 100 EUR iz FSEU-a. Provedbena odluka Komisije C(2021) 4438 o dodjeli plaćanja Grčkoj donesena je 14. lipnja 2021., a preostali iznos od 2 970 090 EUR isplaćen je 5. srpnja 2021.

Ciklon Ianos

U rujnu 2020. sredozemni ciklon Ianos zahvatio je većinu istočnog i južnog kopnenog dijela zemlje, južne Jonske otoke, Tesaliju, *Stereia Elladu* (središnju Grčku), među ostalim Eubeju, Peloponez te sjeverne i zapadne Ciklade u Grčkoj. Katastrofu su izazvale velike poplave i olujni vjetrovi te odrone tla uslijed obilnih padalina koje je uzrokovao ciklon. Izgubljeni su brojni životi, a mnoge starije osobe ostale su zarobljene u svojim kućama jer su se krovovi urušili zbog oluje. Velik dio infrastrukture pretrpio je štetu; bilo je srušenih mostova, prekida u opskrbi električnom energijom i vodom te odrone stijena na glavnim cestama.

Komisija je 9. prosinca 2020. primila zahtjev Grčke za pomoć iz FSEU-a zbog ciklona. Grčka je svoj zahtjev podnijela u pogledu „regionalne prirodne katastrofe” koja je pogodila nekoliko regija razine NUTS 2 u skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe te je ukupnu izravnu štetu procijenila na 863 540 756 EUR. Zatražila je isplatu predujma.

Komisija je 2. ožujka 2021. donijela Provedbenu odluku C(2021) 1511 o dodjeli predujma u iznosu od 2 158 852 EUR, koji je Grčkoj isplaćen 17. ožujka 2021.

Komisija je izračunala financijski doprinos iz Fonda u iznosu od 21 588 519 EUR. Na temelju prijedloga Komisije COM(2021) 201 od 24. ožujka 2021. Europski parlament i Vijeće odobrili su Grčkoj isplatu 21 588 519 EUR iz FSEU-a. Provedbena odluka Komisije C(2021) 4466 o dodjeli plaćanja Grčkoj donesena je 17. lipnja 2021., a preostali iznos od 19 429 667 EUR isplaćen je 5. srpnja 2021.

FRANCUSKA – oluja Alex

U listopadu 2020. Sredozemlje je pogodio izvantropski ciklon i donio iznimno obilne padaline. Ekstremni vremenski uvjeti uzrokovali su poplave u francuskim alpskim dolinama u regiji Provansa-Alpe-Azurna obala. Obilne kiše uzrokovale su odrone tla, naplavine, bujične poplave i eroziju. Infrastrukturne mreže pretrpjele su ozbiljnu štetu, a nekoliko je gradova bilo izolirano zbog urušavanja mostova i glavnih cesta. Pogođene su stotine kuća, nekoliko je osoba nestalo, a najmanje 15 ih je izgubilo život. Proglašena je najgora poplava na jugu Francuske u posljednjih 120 godina.

Komisija je 21. prosinca 2020. primila zahtjev Francuske za financijski doprinos iz FSEU-a za štetu koju je prouzročila oluja Alex u listopadu 2020. Nakon toga Francuska je svoj zahtjev podnijela u pogledu „regionalne prirodne katastrofe” koja je pogodila jednu regiju razine NUTS 2 (Provansa-Alpe-Azurna obala/FRL0) te je ukupnu izravnu štetu procijenila na 2373 milijuna EUR. Zahtjev se odnosio na „regionalnu prirodnu katastrofu” u skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe. Francuska je zatražila isplatu predujma.

Komisija je 22. veljače 2021. donijela Provedbenu odluku C(2021) 1340 o dodjeli predujma u iznosu od 5 932 500 EUR, koji je Francuskoj isplaćen 11. ožujka 2021.

Komisija je izračunala financijski doprinos iz FSEU-a u iznosu od 59 325 000 EUR. Na temelju prijedloga Komisije COM(2021) 201 od 24. ožujka 2021. Europski parlament i Vijeće odobrili su Francuskoj isplatu 59 325 000 EUR iz FSEU-a. Provedbena odluka Komisije C(2021) 4868 o dodjeli plaćanja Francuskoj donesena je 28. lipnja 2021., a preostali iznos od 53 392 500 EUR isplaćen je 29. srpnja 2021.

COVID-19 – izvanredno stanje velikih razmjera u području javnog zdravlja

➤ Uvod

U prosincu 2019. Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji prijavljena je epidemija upale pluća nepoznatog podrijetla koja se pojavila u Wuhanu u Kini. Poslije je identificirana kao novi soj koronavirusa koji dotad nije bio zabilježen kod ljudi – bolest koronavirusa 2019. (COVID-19). Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je 30. siječnja 2020. izvanredno stanje međunarodnih razmjera zbog epidemije novog koronavirusa.

U narednim tjednima, s obzirom na brzinu širenja epidemije, države članice proglasile su izvanredno stanje na nacionalnoj razini i poduzele znatne mjere za sprečavanje i obuzdavanje zaraze među svojim stanovništvom. Mjere su obuhvaćale nadzorne i kontrolne mjere na granicama i povećanje broja zdravstvenog osoblja. Širenje epidemije i mjere koje su države članice poduzimale da bi ga spriječile uvelike su utjecali na gospodarstvo, posebno na proizvodnju, ulaganja, potrošnju i funkcioniranje tržišta rada.

Za vrijeme pandemije posebno je uočljiv bio golem pritisak koji je ona stavila na zdravstvene sustave i radnike jer je većini pacijenata koji su hospitalizirani s bolešću COVID-19 bila potrebna posebna klinička pomoć. Velik porast broja pacijenata znatno je opteretio bolničko osoblje i ugrozio dostupnost ključne opreme i potrepština, kao što su boce s kisikom, respiratori, dijagnostički pribor i osobna zaštitna oprema. Zdravstvenim radnicima bilo je vrlo teško nositi se s tom situacijom jer pandemija tih razmjera neizbježno ugrožava sposobnost zdravstvenih struktura da pružaju druge osnovne usluge.

➤ Izmjena Uredbe

U okviru Investicijske inicijative kao odgovor na koronavirus³ Uredba je 30. ožujka 2020. izmijenjena⁴ kako bi se u načelo solidarnosti EU-a uključila izvanredna stanja velikih

³ Uredba (EU) 2020/460 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. ožujka 2020. o izmjeni uredaba (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 508/2014 s obzirom na posebne mjere za mobilizaciju ulaganja u zdravstvene sustave država članica i u druge sektore njihovih gospodarstava u odgovoru na izbijanje bolesti COVID-19 (Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus).

razmjera u području javnog zdravlja. Izmjena je uključivala produljenje razdoblja provedbe s 12 na 18 mjeseci i druge manje izmjene.

Izmjenom je proširen raspon prihvatljivih troškova za hitne operacije i operacije oporavka od ključne važnosti kako bi se uključile mjere za: i. pružanje brze zdravstvene pomoći stanovništvu pogođenom izvanrednim stanjem velikih razmjera u području javnog zdravlja; ii. zaštitu stanovništva od rizika od zaraze sprečavanjem, praćenjem i kontrolom širenja bolesti; i iii. suzbijanje ozbiljnih rizika za javno zdravlje ili ublažavanje njihovih učinaka na javno zdravlje.

➤ Zahtjevi

Do roka 24. lipnja 2020. Komisija je zaprimila 22 zahtjeva za financijski doprinos iz FSEU-a. Pomoć je ukupno zatražilo 19 država članica EU-a (Belgija, Češka, Njemačka, Estonija, Irska, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Austrija, Poljska, Portugal, Rumunjska i Slovenija) i tri zemlje kandidatkinje (Albanija, Crna Gora i Srbija).

Zahtjevi Poljske i Slovenije odbijeni su jer nisu ispunjavali kriterije iz Uredbe. Za vrijeme procjene i nakon razgovora s poljskim tijelima Komisija je izračunala da su poljska tijela u svojem zahtjevu za FSEU podnesenom 22. lipnja 2020. precijenila ukupne izravne javne rashode. Prijavljeni rashodi stoga su se morali smanjiti uz suglasnost poljskih tijela. Budući da je prag za izvanredno stanje velikih razmjera u području javnog zdravlja u skladu s člankom 2. stavkom 2. točkom (a) Uredbe za Poljsku 2020. iznosio 1 430,574 milijuna EUR, a revidirani ukupni javni rashodi bili su znatno ispod tog praga, zahtjev Poljske nije bio prihvatljiv za potporu iz Fonda. U međuvremenu, za vrijeme procjene i nakon razgovora sa slovenskim tijelima Komisija je izračunala da su slovenska tijela u svojem zahtjevu za FSEU podnesenom 17. lipnja 2020. precijenila ukupne javne rashode te da je stoga trebalo smanjiti rashode. Budući da je prag za izvanredno stanje velikih razmjera u području javnog zdravlja u skladu s člankom 2. stavkom 2. točkom (a) Uredbe za Sloveniju 2020. iznosio 135,102 milijuna EUR, a revidirani ukupni javni rashodi bili su ispod tog praga, zahtjev Slovenije nije bio prihvatljiv za potporu iz FSEU-a.

➤ Procjena zahtjeva

Svi zaprimljeni zahtjevi procijenjeni su u jednom paketu kako bi se osiguralo dosljedno i jednako postupanje. Komisija je temeljito istražila nekoliko aspekata, kao što su: i. prihvatljivost rashoda (uključujući analizu toga obuhvaćaju li prijavljeni rashodi prihvatljive operacije i jesu li obuhvaćeni razdobljem prihvatljivosti); ii. krizna priroda rashoda; iii. postojanje izravne poveznice s pandemijom bolesti COVID-19; i iv. općenita dosljednost zahtjeva. Komisija je prema potrebi zatražila da zemlje podnositeljice zahtjeva dostave dodatne informacije, objašnjenja i popratne dokumente.

➤ Financiranje

S obzirom na to da je glavno temeljno načelo FSEU-a solidarnost, pomoć iz Fonda trebala bi biti progresivna. Metodologija za izračun pomoći iz FSEU-a utvrđena je u godišnjem izvješću o FSEU-u za razdoblje 2002. – 2003. te su je prihvatili Europski parlament i Vijeće (vidjeti pod „Financiranje”).

⁴ Uredba (EU) 2020/461 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. ožujka 2020. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2012/2002 radi pružanja financijske pomoći državama članicama i zemljama koje pregovaraju o pristupanju Uniji ozbiljno pogođenima izvanrednim stanjem velikih razmjera u području javnog zdravlja.

Metoda Komisije za izračun iznosa pomoći za izvanredna stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja bila je slična metodi za prirodne katastrofe. Zemlja bi trebala primiti 2,5 % ukupnog iznosa prihvatljivih javnih rashoda do praga za pojedinu zemlju za izvanredna stanja velikih razmjera u području zdravlja, uvećano za 6 % dijela javnih rashoda koji premašuju prag. To je priopćeno i na internetskim stranicama Komisije⁵. Budući da je taj izračun doveo do ukupnog iznosa za sve zemlje koji je premašio raspoloživa proračunska sredstva, iznosi po zemljama razmjerno su smanjeni.

➤ **Predujmovi**

Sedam država članica EU-a (Njemačka, Irska, Grčka, Španjolska, Hrvatska, Mađarska i Portugal) zatražilo je predujam u ukupnom iznosu od 132 736 830 EUR. Komisija je provela preliminarnu procjenu tih sedam zahtjeva i zaključila da svi ispunjavaju uvjete za isplatu predujma iz FSEU-a. Na temelju prijedloga Komisije COM(2020) 960 od 9. listopada 2020. Europski parlament i Vijeće odobrili su ukupan predujam u iznosu od 132 736 830 EUR, koji je Komisija isplatila navedenim zemljama u prosincu 2020.

➤ **Preostali iznosi i ukupna plaćanja**

Na temelju prijedloga Komisije COM(2021) 201 od 24. ožujka 2021. Europski parlament i Vijeće odobrili su isplatu 529 347 741 EUR iz FSEU-a 20 uspješnih zemalja podnositeljica zahtjeva. U studenom i prosincu 2021. zemljama je isplaćeno ukupno 397 454 921 EUR u obliku isplate preostalih iznosa i punih plaćanja.

FINANCIRANJE

Pojedinačni iznosi pomoći koje je predložila Komisija izračunani su primjenom metode o kojoj je odlučeno u Godišnjem izvješću o FSEU-u za razdoblje 2002. – 2003., kako su ga prihvatili Europski parlament i Vijeće, i koja se otad primjenjivala u svim slučajevima. Temelji se na prihvaćenoj ukupnoj izravnoj šteti prouzročenoj katastrofom u odnosu na relativno bogatstvo pogođene zemlje, što se očituje u pragu za prirodnu katastrofu velikih razmjera (vidjeti Prilog I.).

U skladu s tim, za „prirodne katastrofe velikih razmjera” primjenjuje se progresivni sustav u dva koraka, pri čemu zemlja dobiva nižu stopu pomoći od 2,5 % ukupne izravne štete za dio štete ispod praga i veći udio pomoći od 6 % za dio štete koji premašuje prag. Ta se dva iznosa zbrajaju. Za „regionalne prirodne katastrofe” i „prirodne katastrofe u susjednoj zemlji” dobiva se 2,5 % ukupne izravne štete.

Nakon što su Europski parlament i Vijeće odobrili mobilizaciju u svakom slučaju i u proračunu EU-a na raspolaganje stavili potrebna proračunska sredstva, Komisija je donijela provedbene odluke o dodjeli pomoći pojedinačnim zemljama te je zatim isplatila puni iznos. U slučajevima u kojima je dodijeljen predujam isplaćen je samo preostali iznos ukupnog doprinosa.

U prilogima provedbenim odlukama navedeni su opći opis predviđene upotrebe novca, tijela koja su države korisnice imenovale za provedbu doprinosa iz FSEU-a te neovisno tijelo odgovorno za reviziju i kontrolu.

Detaljne financijske tablice nalaze se u Prilogu II. ovom izvješću.

⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/solidarity-fund/covid-19.

U izvještajnom razdoblju Europski parlament i Vijeće odobrili su 17 financijskih doprinosa iz FSEU-a koje je predložila Komisija. Komisija je predstavila svoje prijedloge za mobilizaciju FSEU-a u sljedećim skupinama:

➤ **2019.**

- Komisija je 22. svibnja 2019. donijela Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o mobilizaciji FSEU-a⁶ u iznosu od 293 551 794 EUR radi pružanja pomoći Rumunjskoj, Italiji i Austriji. Tom prijedlogu o mobilizaciji priložen je Nacrt izmjene proračuna br. 3/2019⁷, u kojem je predloženo unošenje potrebnih odobrenih sredstava u opći proračun za 2019., i za obveze i za plaćanja. Proračunsko tijelo donijelo je 18. rujna 2019. Nacrt izmjene proračuna br. 3/2019 i prijedlog o mobilizaciji⁸ kojima je Italiji, Austriji i Rumunjskoj dodijeljena pomoć iz FSEU-a u iznosu od 293 551 794 EUR.
- Nacrt izmjene proračuna br. 4/2019⁹ donesen je 2. srpnja 2019. Svrha Nacrta izmjene proračuna br. 4/2019 bila je ažurirati i rashodovnu i prihodovnu stranu proračuna kako bi se uzela u obzir najnovija kretanja, uključujući prijedlog za smanjenje razine odobrenih sredstava za preuzimanje obveza iz FSEU-a uključenih u proračun za 29,7 milijuna EUR.
- DEC¹⁰ br. 2020/227 donesen je 27. studenog 2019. kako bi se za Grčku mobilizirao iznos od 4 552 517 EUR u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza i odobrenim sredstvima za plaćanje.

➤ **2020.**

- Komisija je 30. svibnja 2020. donijela Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o mobilizaciji FSEU-a¹¹ u iznosu od 278 993 814 EUR radi pružanja pomoći Portugalu, Španjolskoj, Italiji i Austriji. Tom prijedlogu o mobilizaciji priložen je Nacrt izmjene proračuna br. 4/2020, u kojem je predloženo unošenje potrebnih odobrenih sredstava u opći proračun za 2020., i za obveze i za plaćanja. Proračunsko tijelo donijelo je 18. lipnja 2020. Nacrt izmjene proračuna br. 4/2020 i prijedlog o mobilizaciji kojima je Španjolskoj, Italiji, Austriji i Portugalu dodijelilo 278 993 814 EUR pomoći iz FSEU-a nakon katastrofa koje su se 2019. dogodile u tim zemljama.
- Komisija je 9. listopada 2020. donijela Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o mobilizaciji FSEU-a¹² u iznosu od 823 548 633 EUR radi pružanja pomoći Hrvatskoj i Poljskoj zbog prirodnih katastrofa koje su se dogodile u tim zemljama 2020. te radi isplate predujma Hrvatskoj, Njemačkoj, Grčkoj, Mađarskoj, Irskoj, Portugalu i Španjolskoj kao odgovor na izvanredno stanje velikih razmjera u području javnog zdravlja uzrokovano pandemijom bolesti COVID-19 početkom 2020. Tom prijedlogu o mobilizaciji priložen je

⁶ COM(2019) 206 final, 22.5.2019.

⁷ COM(2019) 205 final, 22.5.2019.

⁸ Odluka (EU) 2019/1817 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2019. o mobilizaciji Fonda solidarnosti Europske unije radi pružanja pomoći Austriji, Italiji i Rumunjskoj.

⁹ COM(2019) 610 final, 2.2.2019.

¹⁰ Zahtjev za prijenos odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje u skladu s člankom 31. Financijske uredbe

¹¹ COM(2020) 200 final, 30.4.2020.

¹² COM(2020) 960 od 9.10.2020.

Nacrt izmjene proračuna br. 9/2020¹³, u kojem je predloženo unošenje potrebnih odobrenih sredstava u opći proračun za 2020., i za obveze i za plaćanja. Proračunsko tijelo donijelo je 25. studenog 2020. Nacrt izmjene proračuna br. 9/2020 i prijedlog o mobilizaciji¹⁴ kojima je Njemačkoj, Irskoj, Grčkoj, Španjolskoj, Hrvatskoj, Mađarskoj, Poljskoj i Portugalu dodijelilo ukupno 823 548 633 EUR pomoći iz FSEU-a.

ZAKLJUČENJA

Člankom 8. stavkom 3. Uredbe utvrđeno je da država korisnica u roku od 24 mjeseca od datuma isplate financijskog doprinosa mora podnijeti izvješće o financijskom izvršenju („izvješće o provedbi”) s izjavom u kojoj potkrepljuje rashode („izjava o valjanosti”).

Komisija je 2020. zaključila četiri spisa FSEU-a, a 2019. nijedan.

➤ ZAKLJUČENJA IZ 2020.

Slovenija, ledena oluja 2014.: financijski doprinos iz FSEU-a iznosio je 18 388 478 EUR. Slovenija je 17. ožujka 2017. zatražila produljenje za podnošenje izvješća o provedbi te joj je odobreno produljenje do 30. lipnja 2017. Slovenija je dostavila izvješće o provedbi i izjavu o valjanosti 22. lipnja 2017. Na temelju informacija koje su dostavila slovenska tijela za vrijeme revizijskih operacija utvrđen je nepravilan iznos od 6 775,35 EUR. Povrat sredstava nije bio potreban jer je došlo do prekomjernog knjiženja u iznosu od 2 267 664,97 EUR. Spis je zaključen u veljači 2020.

Češka, poplava 2013.: financijski doprinos iz FSEU-a iznosio je 15 928 275 EUR. Češka tijela dostavila su 7. ožujka 2016. izvješće o provedbi i izjavu o valjanosti, koje je Komisija procijenila. Na zahtjev Komisije češka tijela dopunila su izjavu o valjanosti dodatnim informacijama u studenom 2016. i travnju 2018. Revizijom koju je Komisija provela u kolovozu 2018. utvrđeno je da je dio rashoda bio nepravilan i da nije u skladu s Uredbom. Nalaz je potvrđen 26. ožujka 2019. Na temelju informacija koje je dostavila Češka prihvatljivi rashodi u okviru Fonda iznosili su 15 917 103,51 EUR, što je manje od doprinosa iz Fonda u iznosu od 15 928 275 EUR. Razlika od 11 171,49 EUR između nastalih prihvatljivih rashoda i primljenog iznosa bila je rezultat financijskog ispravka povezanog s regijom Ústí nad Labem. Iznos financijskog ispravka (11 171,49 EUR) trebalo je vratiti te je 13. svibnja 2019. poslan dopis prije zaključenja u kojem je naveden taj iznos. Češka je u srpnju 2019. zatražila poništenje financijskog ispravka i dostavila popratne dokumente. Komisija je od srpnja 2019. do siječnja 2020. analizirala informacije primljene od Češke, izjava o valjanosti konačno je prihvaćena u travnju 2020., a financijski ispravak je poništen.

Ujedinjena Kraljevina, poplave 2015.: financijski doprinos iz FSEU-a iznosio je 60 301 050 EUR. Ujedinjena Kraljevina dostavila je izvješće o provedbi i izjavu o valjanosti 16 srpnja 2019. Na temelju informacija koje je dostavila Ujedinjena Kraljevina prihvatljivi rashodi u okviru Fonda iznosili su 93 887 925,31 EUR, što je više od financijskog doprinosa u

¹³ COM(2020) 961 final, 9.10.2020.

¹⁴ Odluka (EU) 2021/75 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2020. o mobilizaciji Fonda solidarnosti Europske unije radi pružanja pomoći Hrvatskoj i Poljskoj u vezi s prirodnom katastrofom te isplate predujmova Hrvatskoj, Njemačkoj, Grčkoj, Mađarskoj, Irskoj, Portugalu i Španjolskoj u vezi s izvanrednim stanjem velikih razmjera u području javnog zdravlja.

iznosu od 60 301 050 EUR. Razlika između doprinosa FSEU-a i prijavljenih rashoda rezultat je većih prihvatljivih rashoda. Dana 2. listopada 2020. poslan je dopis o zaključenju u kojem se navodi da nije potrebno vratiti iznos.

Grčka, potres 2015.: financijski doprinos iz FSEU-a iznosio je 1 651 834 EUR. Izvješće o provedbi dostavljeno je 22. studenog 2018. Nakon što ga je Komisija temeljito ispitala i na temelju informacija koje je dostavila Grčka, prihvatljivi rashodi u okviru Fonda iznosili su 2 631 808,66 EUR, što je više od financijskog doprinosa FSEU-a u iznosu od 1 651 834 EUR. Razlika između doprinosa FSEU-a i prijavljenih rashoda rezultat je većih prihvatljivih rashoda. Dana 2. listopada 2020. poslan je dopis o zaključenju u kojem se potvrđuje da nije potrebno primijeniti financijski ispravak.

ZAKLJUČCI

Države članice i zemlje kandidatkinje sve se češće suočavaju s prirodnim katastrofama, od kojih su mnoge povezane s klimatskim promjenama. U razdoblju 2019. – 2020. EUSF je pogođenim zajednicama nastavio pružati prijeko potrebnu potporu u obliku financijske pomoći za oporavak od takvih katastrofa, što je konkretan znak europske solidarnosti.

Na funkcioniranje FSEU-a u razdoblju 2019. – 2020. ipak je najviše utjecala pandemija bolesti COVID-19, a pritom se pokazalo koliko je važna fleksibilnost proračuna FSEU-a i prilagodljivost Uredbe. Hitna izmjena Uredbe 30. ožujka 2020. značila je da su od 1. travnja 2020. države članice i zemlje uključene u pregovore o pristupanju EU-u mogle podnijeti zahtjev za potporu iz FSEU-a za izvanredno stanje velikih razmjera u području javnog zdravlja.

S obzirom na sve navedeno, 2019. i 2020. bile su posebno zahtjevne godine za FSEU. U te dvije godine odobrena su 33 nova zahtjeva, od kojih je 13 bilo povezano s prirodnim katastrofama, a 20 s izvanrednim stanjem velikih razmjera u području javnog zdravlja.

Iz FSEU-a je 2019. mobilizirano 77,6 milijuna EUR, a 2020. 989 milijuna EUR kako bi se državama članicama i zemljama kandidatkinjama pomoglo da se oporave samo od posljedica prirodnih katastrofa. Razdoblje od rujna do studenog 2019. obilježeno je ekstremnim vremenskim nepogodama u južnoj i središnjoj Europi, za koje je iz FSEU-a osigurano više od 270 milijuna EUR potpore. Osim toga, od lipnja do kolovoza 2020. poplave su pogodile nekoliko država članica, koje su primile 10 milijuna EUR pomoći iz FSEU-a.

Fond je 2020. isplatio najveći doprinos, a drugi najveći iznos u svojoj povijesti, za potrese u Zagrebu iz ožujka 2020. Zahtjev i isplata potpore u iznosu od 683,7 milijuna EUR obrađeni su u vrlo kratkom razdoblju (sedam mjeseci), uzimajući u obzir iznos doprinosa FSEU-a i veličinu ukupne izravne štete koja je nastala kao posljedica potresa.

Međutim, poklapanje pandemije bolesti COVID-19 i potresa u Hrvatskoj pokazalo je i proračunska ograničenja Fonda. Prvi put u povijesti *potpora iz Fonda morala se smanjiti razmjerno u odnosu na potporu izračunanu u skladu s dogovorenim metodologijom.* Kao što će biti vidljivo iz izvješća za sljedeće godine, to nije bio posljednji put da se potpora morala smanjiti.

S obzirom na njegov prošireni mandat i sve veću potražnju za potporom, FSEU-u bi trebalo osigurati potrebna proračunska sredstva za ispunjavanje tog mandata i u budućnosti. FSEU od samog početka ima važnu ulogu u pružanju potpore državama kojima je potrebna pomoć, a ujedno je simbol solidarnosti EU-a za ljude u vrlo teškim situacijama nakon katastrofa. Kako bi se zadržala ta konkretna i simbolička uloga, bitno je osigurati i povećati proračunska sredstva FSEU-a.